

ÖZ

Yazar	: Elfesiya SENCER
Üniversite	: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilim Dalı	: İletişim Bilimleri
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans
Sayfa Sayısı	: XXI – 151
Mezuniyet Tarihi	: 09 / 09 / 2014
Tez Danışman(lar)ı	: Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜKKURT

KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ

ULUSAL KİMLİK OLUŞTURMADAKİ ROLÜ:

KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ

Çalışmanın merkezinde ulusal kimlik kavramı, Kırgız kimliği çerçevesinde irdelenen ulusal Kırgız kimliği ve ulusal kimliğin kitle iletişim araçlarında sunumu yer almaktadır. İletişim teknolojileri sayesinde ortak enformasyon üretmek, almak ve göndermek olabildiğince hızlı ve kolay bir hal almıştır. Kitle iletişim araçları, radyo, televizyon ve gazeteler her geçen gün yayılırken, iletişim süreci de hızlanmıştır. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla dünyadaki gelişen olaylardan çok kısa sürede haberdar olma imkânı sağlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde ulus olgusunun tarihsel temelleri ve ulusal kimlik kavramını oluşturan unsurlar olan ulusun kavramsallaştırılması, kimliğin kavramsallaştırılması, ulusal bilincin kökenleri, ulus-devlet, yurttaşlık, demokrasi ve çokkültürlü toplumsal yapıda ulusal birliğin temelleri kavramları üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, Sovyetlerden bağımsız Kırgızistan’a geçiş, uluslaşma süreci ve medya kavramsal çerçeve bağlamında ele alınıp, Sovyetler birliği dönemi ve Lenin’in “Milliyetler Politikası”, Sovyet kimliği ve etnik gruplar arası ilişkiler, glastnost ve

perestroika dönemi, egemenlik ve ulus devletleşme süreci, ulusal kimliğin inşasındaki öncül etmenler, ulusal bilincin medyada yeniden üretimi detaylı olarak sunulmuştur. Çalışmanın üçüncü bölümünü Kırgız ulusal televizyon kanallarından www.ktrk.kg (KTRK TV), Kırgız ulusal gazetelerinden www.super.kg (Super Info), www.azattyk.kg (Azattık Radyosu) ve Kırgızistan'ın resmi ajansı olan www.kabar.kg (Kırgız Kabar) haber siteleri oluşturmaktadır. Üçüncü bölümde ulusal kimliğin haberlerde sunumu konusu, haberin anlatı yapısına yönelik ulusal kimlik söylemi, ulusal kimliğin haber olma niteliği, haber sunum biçimleri gibi konu başlıkları çerçevesinde tartışılmış, konu hakkında içerik analizi, gözlem ve görüşme metodundan faydalanılmıştır.

Araştırma sonucunda, Kırgızistan'ın çokkültürlü yapısı bağlamında zengin bir görünüme sahiptir. Kırgızistan'da kitle iletişim araçlarının ulusal kimlik oluşturmada etkin rol oynadığının, Kırgızca'nın gün geçtikçe daha da fazla konuşulduğu, halk arasında ulusal bilincin arttığı saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kimlik, Kırgız Kimliği, Ulusal Kimlik, Medya, Kırgız Medyası, KIA.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Эльфесия СЕНЖЕР
Университет	: Кыргыз-Түрк Манас Университети
Институт	: Коомдун билимдер институту
Багыты	: Журналистика
Программа	: Магистратура
Беттердин саны	: XXI - 151
Бүтүрүү датасы	: 09 / 09 / 2014
Илимий жетекчиси	: Проф. Док. Мехмет КҮЧҮККУРТ

МАССАЛЫК МААЛЫМАТ КАРАЖАТТАРЫНЫН УЛУТТУК АҢ СЕЗИМ ЖАРАТТУУДАГЫ РОЛУ: КЫРГЫЗСТАНДЫН МИСАЛЫНДА

Бул иштин борборунда улут түшүнүгү, кыргыз мендик өзгөчөлүк түшүнүгү тегерегинде иликтенген улуттук кыргыз жана улуттук өзгөчөлүктүн массалык байланыш каражаттарында ролу орун алган. Байланыш технологиясынын жардамы менен орток маалымат өндүрүү, алуу жана жиберүү мүмкүн болушунча тез жана оңой болуп калды. Массалык байланыш каражаттары радио, телевизор жана газеталар күн сайын кеңейүүдө, аны менен бирге байланыш процесси да тез өнүгүүдө. Массалык байланыш каражаттары аркылуу дүйнөдөгү өнүгүүлөрдөн, окуялардан кыска убакыт ичинде кабардар болуу мүмкүнчүлүгү бар.

Ишибиздин экинчи бөлүмүндө улуттун тарыхый негиздери жана улуттук өзгөчөлүк түшүнүгүн түзгөн элементтери саналган улут түшүнүгүнүн кеңейтилиши, өзгөчөлүк түшүнүгүнүн кеңейтилиши, улуттук аң-сезимдин тамырлары, улут-мамлекет, жердеш, демократия жана көп маданияттуу коомдук түзүлүштө улуттук биримдиктин негиздери түшүнүгүнө орун берилген. Экинчи бөлүмдө Советтер мезгилинен көз карандысыз Кыргызстанга өтүү, улутташуу

процесси жана ММК түшүнүк жагынан каралды. Советтер биримдиги мезгили жана Лениндин “улуттар саясаты”, Совет өзгөчөлүгү жана этникалык группалар арасында мамиле, гласность жана перестройка мезгили, эгемендүүлүк жана улут-мамлекеттешүү процесси, улутту түзүүдөгү негизги факторлор, улуттук аң-сезимдин ММКда жаңыдан пайда болушу деталдуу түрдө берилген. Бул иштин үчүнчү бөлүмүн Кыргыз улуттук телеканалдарынан www.ktrk.kg (KTRK TV), кыргыз улуттук газеталарынан www.super.kg (Super Info), www.azattyk.kg (Azattyk Radyosu) жана Кыргызстандын расмий агенттиги www.kabar.kg (Kyrgyz Kabar) кабар сайттары түзөт. Үчүнчү бөлүмдө улутту түзүүнүн кабарларда берилишиндеги темасы, кабардын берилишиндеги түзүлүшүнө багытталган улуттук кайрылуусу, улутту түзүүнүн кабар болуу сапаты, кабардын берилиш формасы сыяктуу темаларда талкуу жүргүзүлүп, тема тууралуу мазмундун анализи, байкоо жана жолугушуу методдору колдонулган.

Изилдөөнүн жыйынтыгында Кыргызстандын көп маданиятуу түзүлүшү боюнча бай көрүнүшкө ээ экендиги аныкталды. Кыргызстанда массалык байланыш каражаттарынын улутту түзүүдө эффективдүү рол ойногондугун, кыргыз тилинин күн өткөн сайын көбүрөөк колдонула баштаганы, эл арасында улуттук аң-сезимдин артканы аныкталды.

Ачкыч сөздөр: Улут, улутту түзүү, кыргыз өзгөчөлүгү, ММК, кыргыз ММК

АБСТРАКТ

Подготовил	: Эльфесия СЕНДЖЕР
Университет	: Кыргызско-Турецкий Университет «Манас»
Институт	: Институт Социальных Наук
Специализация	: Журналистика
Программа	: Магистратура
Количество страниц	: XXI - 151
Дата окончания	: 09 / 09 / 2014
Руководитель	: Проф. Док. Мехмет КҮЧҮККУРТ

ВЛИЯНИЕ СМИ В ФОРМИРОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ: НА ПРИМЕРЕ КЫРГЫЗСТАНА

В основе данной работы концепция национальной идентичности, рассмотрение национальной идентичности в рамках Кыргызской идентичности, представленной в средствах массовой информации. Посредством коммуникационных технологий стало возможным быстро и легко производить общую информацию, отправлять и получать. Такие средства массовой информации как радио, телевидение и газеты увеличивающиеся день ото дня, также ускорили процесс общения. Через средства массовой информации во всем мире узнают о событиях почти мгновенно.

В первой главе описаны исторические основы концепции национальной идентичности, которые составляют концепцию этой страны, истоки концептуализации национального самосознания, а также подчеркнуты такие понятия как национальность-государственность, гражданство, демократия и мультикультурная социальная структура национального единства.

Во второй части, детально описан путь становления независимого Кыргызстана, процесс национализации, советская идентичность, межэтнические отношения, период Советского Союза и политика Ленина "Национальная политика" период перестройки и гласности, суверенитет, предшествующие факторы в строительстве национальной идентичности, национальной воспроизведение сознания. В третьей представлены национальный телеканал www.ktrk.kg (КТРК ТВ), один из национальных газет www.super.kg (газета «Супер-Инфо»), www.azattyk.kg (Радио «Азаттык») и www.kabar.kg, который является официальным агентством Кыргызстана. В третьей части, затронута тема национальной идентичности в новостных блоках, использование новостей для национального дискурса идентичности, анализ внутреннего содержания новостей по теме, анализ форматов презентации новостей, контент-анализ, наблюдение и интервью.

В заключение надо отметить что мультикультурная структура Кыргызстана многогранна. СМИ Кыргызстана играет активную роль в создании национальной идентичности. С каждым днем все больше и больше населения говорят на Кыргызском языке и это усиливает осознание национальной идентичности.

Ключевые слова: Идентификация, национальная идентификация киргизстана, национальная идентификация, СМИ, СМИ киргизстана

ABSTRACT

Prepared by	: Elfesiya SENCER
University	: Kyrgyz-Turkish University "Manas"
Institute	: Institute of Social Sciences
Specialization	: Communication
Degree Thesis	: MSc
Number of Pages	: XXI – 151
Graduated Date	: 09 / 09 / 2014
Supervisor	: Prof. Dr. Mehmet KUCUKKURT

THE ROLE OF MEDIA ON NATIONAL IDENTITY FORMATION:

THE CASE OF KYRGYZSTAN

In basis of this work hired conception of national identity, consideration of national identity within the framework of the Kyrgyz identity presented in mass medias. By means of communication technologies became possible quickly and it easily to produce general information, to send and get. Such mass medias as radio, television and newspapers, increasing day by day, also accelerated the process of communication. Through mass medias in the whole world hear about events almost instantly.

In the first chapter described historical bases of the concept of national identity which make the concept of this country, sources of conceptualization of national consciousness and also such concepts as a nationality statehood, nationality, democracy and multicultural social structure of national unity are emphasized.

In the second part, in detail described the way of becoming of independent Kyrgyzstan, process of nationalization, soviet identity, period of Soviet Union and politician Lenin "National politics" period of alteration and publicity, sovereignty, preceding factors in building of national identity, national reproducing of

consciousness. In the third part presented the national TV channel www.ktrk.kg (КТРК OF TV), one of national newspapers www.super.kg (newspaper "Супер-Инфо"), www.azattyk.kg (Radio of "Азаттык") and www.kabar.kg, that is the official agency of Kyrgyzstan. In the third part, the theme of national identity in news blocks, use of news is affected for identity, analysis of internal maintenance of news on the topic, analysis of formats of presentation of news, content-analysis, supervision and interview.

In conclusion it is necessary to mark that the multicultural structure of Kyrgyzstan is many-sided. MASS-MEDIA of Kyrgyzstan plays active role in creation of national identity. Every day all anymore and a more population talk on Kyrgyz language and it strengthens realization of national identity.

Key Words: Identification, National Identification of Kyrgyzstan, National Identification, Media, Mass Media of Kyrgyzstan